31981L0334

L 131/6 *EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS* 1981 5 18

KOMISIJOS DIREKTYVA

1981 m. balandžio 13 d.

derinanti su technikos pažanga Tarybos direktyvą 70/157/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių leistiną motorinių transporto priemonių garso lygį ir dujų išmetimo sistemas, suderinimo

(81/334/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1970 m. vasario 6 d. Tarybos Direktyvą 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo [1], su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 80/1267/EEB [2], ypač į jos 13 straipsnį,

atsižvelgdama į 1970 m. vasario 6 d. Tarybos Direktyvą 70/157/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių leistiną motorinių transporto priemonių garso lygį ir dujų išmetimo sistemas, suderinimo [3] su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 77/212/EEB [4], ypač į jos 3 straipsnį,

kadangi atsižvelgiant į šioje srityje įgytą patirtį ir dabartinę mokslo bei technikos padėtį šiuo metu įmanoma pakeisti stovinčių ir važiuojančių transporto priemonių skleidžiamo triukšmo matavimo metodo tam tikrus reikalavimus, siekiant, kad jie išsamiau atitiktų tikrąsias eksploatavimo sąlygas;

kadangi Direktyvos 70/157/EEB 3 straipsnio nuostatos neleidžia per derinimo su technikos pažanga procedūrą keisti ribinių verčių; kadangi tikslinga, kad būtų susipažinta, į šią direktyvą įterpti Direktyvoje 77/212/EEB pateiktas ribines vertes; kadangi tinkamu metu vis dėlto yra numatyta sumažinti tas vertes šiam dalykui nustatyta tvarka;

kadangi dujų išmetimo sistemos ir tam tikros jų sudėtinės dalys parduodamos atskirai kaip atsarginės dalys; kadangi tiek, kiek tas dalis taip pat galima patikrinti prieš sumontuojant transporto priemonėje, laisvą jų judėjimą būtų galima palengvinti toms atskirosioms sistemoms, kurios pagal Direktyva 78/315/EEB [5] į Direktyvą 70/156/EEB įterptą 9a straipsnį laikomos atskiraisiais techniniais mazgais, nustatant EB tipo patvirtinimo tvarką;

kadangi šios direktyvos nuostatos atitinka Direktyvų dėl techninių kliūčių panaikinimo motorinių transporto priemonių prekybos srityje derinimo su technikos pažanga komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 70/157/EEB iš dalies keičiama taip:

1. 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„*2 straipsnis*

Jokia valstybė narė, remdamasi su leidžiamu garso lygiu ir dujų išmetimo sistema susijusiomis priežastimis, negali atsisakyti suteikti EEB arba nacionalinį tipo patvirtinimą motorinės transporto priemonės, dujų išmetimo sistemos arba atskiruoju techniniu mazgu laikomai tos sistemos sudėtinės dalies tipui, jeigu

— atsižvelgiant į garso lygį ir dujų išmetimo sistemą transporto priemonė atitinka I priedo reikalavimus,

— dujų išmetimo sistema arba bet kokia jos sudėtinė dalis, kuri pagal Direktyvos 70/156/EEB 9a straipsnį laikoma atskiruoju techniniu mazgu, atitinka II priedo reikalavimus.“

2. 2a straipsnis pakeičiamas taip:

„*2a straipsnis*

1. Jokia valstybė narė, remdamasi su leidžiamu garso lygiu ir dujų išmetimo sistema susijusiomis priežastimis, negali atsisakyti arba uždrausti parduoti, registruoti, pradėti eksploatuoti arba naudoti kokios nors transporto priemonės, kurios garso lygis ir dujų išmetimo sistema atitinka I priedo reikalavimus.

[1] OL L 42, 1970 2 23, p. 1.
[2] OL L 375, 1980 12 31, p. 34.
[3] OL L 42, 1970 2 23, p. 16.
[4] OL L 66, 1977 3 12, p. 33.
[5] OL L 81, 1978 3 28, p. 1.

2. Jokia valstybė narė, remdamasi su leidžiamu garso lygiu ir dujų išmetimo sistema susijusiomis priežastimis, negali uždrausti pateikti į rinką dujų išmetimo sistemos arba bet kokios jos sudėtinės dalies, kuri pagal Direktyvos 70/156/EEB 9a straipsnio apibrėžimą laikoma atskiruoju techniniu mazgu, jeigu atsižvelgiant į 2 straipsnį ji yra to tipo, kuriam buvo suteiktas tipo patvirtinimas."

3. 3 straipsnyje „I.1 ir I.4.1.4 punktuose" pakeičiama „I priedo 5.2.2.1 ir 5.2.2.5 punktuose".

4. Priedas pakeičiamas šios direktyvos I, II, III ir IV priedais.

2 straipsnis

1. Nuo 1982 m. sausio 1 d. remdamasi su leidžiamu triukšmo lygiu ir dujų išmetimo sistema susijusiomis priežastimis jokia valstybė narė negali:

— atsisakyti suteikti EEB tipo patvirtinimą, išduoti Direktyvos 70/156/EEB 10 straipsnio 1 dalies paskutinėje įtraukoje nurodyto dokumento arba suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą transporto priemonės tipui, arba

— uždrausti pradėti eksploatuoti transporto priemones,

jeigu to tipo transporto priemonės arba atitinkamų transporto priemonių garso lygis ir dujų išmetimo sistema atitinka Direktyvos 70/157/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, nuostatas.

2. Nuo 1984 m. spalio 1 d. valstybė narė:

— nebeišduoda Direktyvos 70/156/EEB 10 straipsnio 1 dalies paskutinėje įtraukoje nurodyto dokumento to tipo motorinėms transporto priemonėms, kurių garso lygis ir dujų išmetimo sistema neatitinka Direktyvos 70/157/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, nuostatų,

— gali atsisakyti suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą to tipo motorinėms transporto priemonėms, kurių garso lygis ir dujų išmetimo sistema neatitinka Direktyvos 70/157/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, nuostatų.

3. Nuo 1985 m. spalio 1 d. valstybės narės gali uždrausti pradėti eksploatuoti transporto priemones, kurių garso lygis ir dujų išmetimo sistema neatitinka Direktyvos 70/157/EEB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, nuostatų.

3 straipsnis

Valstybės narės taiko nuostatas, kurios, įsigaliojusios iki 1982 m. sausio 1 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 1981 m. balandžio 13 d.

Komisijos vardu

Karl-Heinz NARJES

Komisijos narys

I PRIEDAS

MOTORINĖS TRANSPORTO PRIEMONĖS TIPO ATSIŽVELGIANT Į GARSO LYGĮ EEB TIPO PATVIRTINIMAS

1. SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAI

1.1. **Transporto priemonės tipas EEB tipo patvirtinimui suteikti atsižvelgiant į jos garso lygį.**

Šioje direktyvoje „transporto priemonės tipas“ – tai transporto priemonės, kurios iš esmės nesiskiria toliau nurodytų sudėtinių dalių atžvilgiu:

1.1.1. kėbulo forma arba medžiagomis (pirmiausia variklio skyriumi ir jo garsą slopinančiomis ypatybėmis);

1.1.2. transporto priemonės ilgiu ir pločiu;

1.1.3. variklio tipu (dviejų arba keturių taktų, slankiojančių arba besisukančių stūmoklių, cilindrų skaičius ir darbinis tūris, karbiuratorių ar degalų įpurškimo sistemų kiekis bei tipas, vožtuvų išdėstymas, vardinė didžiausia galia ir atitinkamas variklio sūkių dažnis (S));

1.1.4. transmisija, ypač pavarų kiekiu ir jų perdavimo skaičiumi;

1.1.5. dujų išmetimo sistemų kiekiu, tipu ir išdėstymu;

1.1.6. įleidimo sistemų kiekiu, tipu ir išdėstymu.

1.2. **Dujų išmetimo ir įleidimo sistemos**

1.2.1. „Dujų išmetimo sistema“ – tai dalių, kurios būtinos variklio išmetamų dujų keliamam triukšmui sumažinti, visas rinkinys.

1.2.2. „Įleidimo sistema“ – tai dalių, kurios būtinos variklio įleidimo sistemos keliamam triukšmui sumažinti, visas rinkinys.

1.2.3. Šios direktyvos tikslams tos sistemos neapima kolektorių.

1.3. **Skirtingi dujų išmetimo arba įleidimo sistemos tipai**

„Skirtingi dujų išmetimo ir įleidimo sistemos tipai“ – tai sistemos, kurioms būdingi šie toliau nurodyti pagrindiniai skirtumai:

1.3.1. sistemų skirtingi prekybos ženklai arba prekės pavadinimai;

1.3.2. sistemos, kurių sudėtinės dalies medžiagų charakteristikos yra skirtingos arba kurių sudėtinės dalys skirtingos formos ar dydžio; plakiravimo procedūros pakeitimas (galvanizavimas, dengimas aliuminiu ir t. t.) nelaikomas skirtingo tipo ypatybe;

1.3.3. sistemos, kurių bent vienos sudėtinės dalies veikimo principai yra kitokie;

1.3.4. sistemos, kurių sudėtinės dalys sujungtos skirtingai.

1.4. **Dujų išmetimo arba įleidimo sistemos sudedamoji dalis**

„Dujų išmetimo arba įleidimo sistemos sudėtinė dalis“ – tai viena iš atskirųjų sudėtinių dalių, kurios kartu sudaro dujų išmetimo sistemą (pvz., išmetimo vamzdžiai, duslintuvas) arba įleidimo sistemą (pvz., oro filtras).

2. PARAIŠKA SUTEIKTI EEB TIPO PATVIRTINIMĄ

2.1. Paraišką suteikti EEB tipo patvirtinimą motorinės transporto priemonės tipui atsižvelgiant į jo garso lygį turi įteikti transporto priemonės gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas.

2.2. Su paraiška turi būti įteikti trys toliau nurodytų dokumentų egzemplioriai ir pateikta ši informacija:

2.2.1. transporto priemonės tipo aprašymas remiantis pirmiau 1.1 dalyje minėtais punktais. Turi būti nurodyti variklio ir transporto priemonės tipą identifikuojantys numeriai ir (arba) simboliai;

2.2.2. dujų išmetimo ir įleidimo sistemų sudėtinių dalių sąrašas su atitinkamu tų dalių identifikavimu;

2.2.3. visos dujų išmetimo sistemos brėžinys nurodant jos padėtį transporto priemonėje;

2.2.4. detalusis kiekvienos sudėtinės dalies brėžinys, kad būtų galima lengvai nustatyti jos vietą ir ją identifikuoti, nurodant naudotas medžiagas.

2.3. Transporto priemonę, atitinkančią tipą, kuriam siekiama gauti tipo patvirtinimą, transporto priemonės gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi pristatyti už bandymus atsakingai techninei tarnybai.

2.4. Techninei tarnybai paprašius, taip pat turi būti pristatytas dujų išmetimo sistemos pavyzdys ir variklis, kurio darbinis tūris bei didžiausia vardinė galia atitinka transporto priemonėje, kuriai siekiama gauti tipo patvirtinimą, sumontuoto variklio darbinį tūrį ir didžiausią vardinę galią.

3. ŽENKLINIMAS

3.1. Dujų išmetimo ir įleidimo sistemos sudėtinės dalys, išskyrus metalines tvirtinamąsias detales ir vamzdžius, privalo turėti:

3.1.1. sistemų ir jų sudėtinių dalių gamintojo prekės ženklą arba pavadinimą;

3.1.2. gamintojo parengtą prekybinį aprašymą.

3.2. Tie ženklai turi būti aiškiai įskaitomi ir nenutrinami.

4. EEB TIPO PATVIRTINIMAS

4.1. Jeigu 2.1 punkte apibrėžta paraiška patvirtinama, kompetentinga institucija parengia III priede pateiktą pavyzdį atitinkantį liudijimą, kuris turi būti pridėtas prie EEB transporto priemonės tipo patvirtinimo liudijimo.

5. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

5.1. **Bendrieji reikalavimai**

5.1.1. Transporto priemonė, jos variklis ir dujų išmetimo bei įleidimo sistemos turi būti suprojektuotos, sukonstruotos ir sumontuotos taip, kad įprastomis eksploatavimo sąlygomis ir nepaisant jas galinčios veikti vibracijos transporto priemonė atitiktų šios direktyvos reikalavimus.

5.1.2. Sistemos turi būti suprojektuotos, sukonstruotos ir sumontuotos taip, kad būtų užtikrintas nustatytus reikalavimus atitinkantis atsparumas korozijai, kuri gali veikti tas sistemas atsižvelgiant į transporto priemonės naudojimo sąlygas.

5.2. **Su garso lygiais susiję techniniai reikalavimai**

5.2.1. *Matavimo metodas*

5.2.1.1. EEB tipui patvirtinti pateiktos transporto priemonės tipo skleidžiamas garsas turi būti matuojamas vienu iš dviejų metodų, aprašytų 5.2.2.4 punkte, jeigu matuojamas važiuojančių transporto priemonių skleidžiamas garsas, ir 5.2.3.4 punkte – stovinčių transporto priemonių skleidžiamas garsas ([1]).

5.2.1.2. 5.2.1.1 punkte pirmiau nurodytu metodu išmatuotos dvi vertės turi būti užregistruotos bandymų ataskaitoje ir III priede pateiktą pavyzdį atitinkančiame liudijime.

5.2.2. *Važiuojančių transporto priemonių garso lygis*

5.2.2.1. Ribinės vertės

Pagal šio priedo 5.2.2.2–5.2.2.5 punktus išmatuotas garso lygis neturi viršyti šių ribų:

	Transporto priemonės kategorija	Vertė nurodyta dB(A) (decibelais (A))
5.2.2.1.1.	Ne daugiau nei devynias sėdynes, įskaitant vairuotojo sėdynę, turinčios keleiviams vežti skirtos transporto priemonės	80
5.2.2.1.2.	Daugiau nei devynias sėdynes, įskaitant vairuotojo sėdynę, turinčios keleiviams vežti skirtos transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiama masė neviršija 3,5 tonų	81
5.2.2.1.3.	Kroviniams vežti skirtos transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiama masė neviršija 3,5 tonų	81
5.2.2.1.4.	Daugiau nei devynias sėdynes, įskaitant vairuotojo sėdynę, turinčios keleiviams vežti skirtos transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiama masė viršija 3,5 tonų	82
5.2.2.1.5.	Kroviniams vežti skirtos transporto priemonės, kurių didžiausia leidžiama masė viršija 3,5 tonos	86
5.2.2.1.6.	Daugiau nei devynias sėdynes, įskaitant vairuotojo sėdynę, turinčios keleiviams vežti skirtos transporto priemonės, kurių variklio galia yra 147 kW arba viršija šį dydį	85
5.2.2.1.7.	Kroviniams vežti skirtos transporto priemonės, kurių variklio galia yra 147 kW arba viršija šį dydį, o didžiausia leidžiama masė viršija 12 tonų	88

5.2.2.2. Matuokliai

5.2.2.2.1. Garso lygio matavimai

Įranga triukšmo lygiui matuoti – tai Tarptautinės elektrotechnikos komisijos (IEC) Leidinyje Nr. 179 „Tikslieji triukšmamačiai“, antras leidimas, aprašyto tipo tikslusis triukšmamatis. Turi būti matuojama „sparčiojo“ atsako triukšmamačiais, naudojant pirmiau minėtame leidinyje aprašytą „A“ svertinę kreivę.

Kas kartą prieš pradedant matuoti, triukšmamatis atsižvelgiant į gamintojo nurodymus turi būti sukalibruotas naudojant atitinkamą garso šaltinį (pvz., tikslųjį garso slėgio generatorių). Bandymo rezultatai turi būti laikomi negaliojančiais, jeigu per šį kalibravimą nustatytos triukšmamačio paklaidos yra didesnės nei 1 dB.

([1]) Bandymas su stovinčia transporto priemone atliekamas, siekiant, kad būtų nustatyta etaloninė vertė institucijoms, kurios šiuo metodu tikrina eksploatuojamas transporto priemones.

5.2.2.2.2. Greičio matavimai

Variklio sūkių dažnis ir transporto priemonės greitis matavimo atkarpoje nustatomas 3 % arba didesniu tikslumu.

5.2.2.3. Matavimo sąlygos

5.2.2.3.1. Bandymo vieta

Bandymo vieta – beveik plokščios bandymo vietos apsupta vidurinė pagreitėjimo atkarpa. Pagreitėjimo atkarpa turi būti lygiu paviršiumi; bandymo kelio paviršius turi būti sausas ir toks, kad riedančių padangų sukeltas triukšmas būtų nedidelis.

Bandymo kelias turi būti toks, kad garso vientiso lauko sąlygos tarp garso šaltinio ir mikrofono skirtųsi ne daugiau nei 1 dB. Tariama, kad šių sąlygų laikomasi, jeigu per 50 metrų nuo pagreitėjimo atkarpos vidurio nėra didelių garsą atspindinčių objektų, pvz., tvorų, uolų, tiltų arba pastatų. Vietos paviršius – tai kieta medžiaga, pvz., betonas, asfaltas arba bet kokia kita akustiniu požiūriu lygiavertė medžiaga ne mažesniu nei 10 m spinduliu aplink pagreitėjimo atkarpos vidurį ir tas paviršius neturi būti užpustytas puraus sniego, užaugęs aukšta žole, nubertas biria žeme arba šlaku.

Neturi būti kliūčių, galinčių turėti įtakos garso laukui prie mikrofono, ir tarp mikrofono bei garso šaltinio neturi stovėti joks asmuo. Matavimus atliekantis stebėtojas turi stovėti tokioje vietoje, kad neturėtų įtakos matuoklio rodmenims.

5.2.2.3.2. Meteorologinės sąlygos

Matavimai neturi būti atliekami prastomis oro sąlygomis. Turi būti užtikrinta, kad vėjo šuorai neturėtų įtakos rezultatams.

5.2.2.3.3. Aplinkos triukšmas

Atliekant kitų, o ne išmatuotinų transporto priemonės, garso šaltinių ir vėjo poveikio garso matavimus „A“ lygio svertis turi būti bent 10 dB(A) mažesnė nei transporto priemonės skleidžiamo triukšmo lygis. Prie mikrofono galima primontuoti tinkamą stiklą, jeigu atsižvelgiama į tai, jog stiklas turi įtakos mikrofono jautriui ir jo kryptingumo charakteristikoms.

5.2.2.3.4. Transporto priemonės parengtis

Transporto priemonė, atliekant pirmiau minėtus matavimus, turi būti parengta eksploatuoti pagal Direktyvos 70/156/EEB I priedo 2.6 punkte pateiktą apibrėžimą, ir, išskyrus transporto priemones, kurių negalima atjungti, be priekabų arba puspriekabių.

Transporto priemonei turi būti sumontuotos šioms transporto priemonėms gamintojo paprastai montuojamo tipo padangos, kurias iki atitinkamo slėgio (-ių) privalu pripūsti atsižvelgiant į nepakrautos transporto priemonės masę.

Prieš pradedant matuoti, transporto priemonės variklio temperatūra, techninės charakteristikos, degalai, uždegimo žvakės, karbiuratorius (-iai), ir t. t. (jeigu reikia) turi atitikti įprastas jo veikimo sąlygas. Jeigu transporto priemonėje sumontuotas (-i) turintis (-ys) automatinį įjungimo mechanizmą ventiliatorius (-iai), ši sistema neturi trikdyti atliekamų matavimų.

Jeigu transporto priemonės turi daugiau nei du varančiuosius ratus, turi būti įjungta tik įprasta važiavimo greitkeliu pavara.

5.2.2.4. Matavimo metodas

5.2.2.4.1. Matavimų pobūdis ir kiekis

„A“ sverties decibelais (dB(A)) išreikštas didžiausias garso lygis matuojamas transporto priemonei važiuojant tarp AA′ ir BB′ linijų (1 paveikslas). Matavimų rezultatai laikomi negaliojančiais, jeigu didžiausioji vertė ir bendras užregistruotas garso lygis neįprastai skiriasi.

Iš transporto priemonės kiekvienos pusės atliekami bent du matavimai.

5.2.2.4.2. Mikrofono padėtis

Mikrofonas nuo bandymo kelio atskaitos linijos CC′ (1 paveikslas) turi būti 7,5 ± 0,2 m, o nuo žemės paviršiaus – 1,2 ± 0,1 m, atstumu. Mikrofono didžiausio jautrio ašis turi būti horizontali ir statmena transporto priemonės važiavimo keliui (linija CC′).

5.2.2.4.3. Važiavimo sąlygos

5.2.2.4.3.1. Bendros sąlygos

Atliekant visus matavimus, transporto priemonė pagreitėjimo atkarpa tiesia linija turi važiuoti taip, kad transporto priemonės vidurinė išilginė plokštuma kiek galima būtų kuo arčiau CC′ linijos.

Prie AA′ linijos transporto priemonė turi privažiuoti 5.2.2.4.3.2 ir 5.2.2.4.3.3 punktuose nurodytu tolygiu pradiniu greičiu. Transporto priemonės priekiniam kraštui kertant AA′ liniją, droselinės sklendės valdymo įtaisas iki galo įjungiamas kiek galima greičiau. Taip laikomas tol, kol transporto priemonės galinis kraštas kerta BB′ liniją; tada droselinės sklendės valdymo įtaisas išjungiamas kiek galima greičiau.

Neturi būti atsižvelgiama, kada sujungtinio autotraukinio priekaba, kurios negalima atkabinti, kerta BB′ liniją.

5.2.2.4.3.2. Privažiavimo greitis

Transporto priemonė AA′ liniją turi privažiuoti tolygiu greičiu, atitinkančiu mažesnį iš šių dviejų greičių:

— atitinkančiu variklio sūkių dažnį, kuris sudaro ¾ S greičio, kuriuo besisukantis variklis sukuria didžiausią vardinę galią,

— 50 km/h.

Jeigu transporto priemonėje sumontuota selektoriaus svirties neturinti automatinė pavarų dėžė, ta transporto priemonė turi būti išbandyta skirtingu privažiavimo greičiu, t. y. 30, 40 ir 50 km/h, arba trijų ketvirtadalių eksploatavimo greičio dydžiu, jei ši vertė mažesnė. Bandymo rezultatas – tai transporto priemonei važiuojant greičiu, kai skleidžiamo garso lygis yra didžiausias, gautas rezultatas.

5.2.2.4.3.3. Perdavimo skaičiaus pasirinkimas (transporto priemonių su pavarų dėžėmis).

5.2.2.4.3.3.1. Rankomis junginėjamos, neautomatinės pavarų dėžės.

5.2.2.4.3.3.1.1. Rankomis junginėjamas pavarų dėžes, kuriose yra ne daugiau nei keturi priekinių pavarų perdavimo skaičiai, turinčios M_1 ir N_1 kategorijų [1] transporto priemonės, turi būti išbandomos įjungus antrą pavarą.

Rankomis junginėjamas pavarų dėžes, kuriose yra daugiau nei keturi priekinių pavarų perdavimo skaičiai, turinčios pirmiau minėtų kategorijų transporto priemonės turi būti išbandytos paeiliui perjungiant antrą ir trečią pavaras. Atsižvelgiama tik į įprastu būdu važiuoti keliu naudojamą bendrą pavarų perdavimo skaičių. Turi būti apskaičiuotas abiem pirmiau minėtomis sąlygomis užregistruotų garso lygių aritmetinis vidurkis.

5.2.2.4.3.3.1.2. Kitų, o ne M_1 ir ne N_1, kategorijų [1] transporto priemonės, kurių bendras priekinių pavarų perdavimo skaičius yra X (įskaitant pagalbinės greičių dėžės arba kelių perdavimo skaičių varančiosios ašies perdavimo skaičius) turi būti išbandytos paeiliui naudojant $\frac{X}{2}$ [2] arba už pastarąjį didesnį perdavimo skaičių.

Nepaisant 1.1.2 ir 1.1.4 punktų nuostatų to paties tipo variklį ir dujų išmetimo bei įleidimo sistemas turinčias, tačiau skirtingų ilgių arba pločių ir bendro perdavimo skaičiaus, transporto priemones galima laikyti to paties tipo transporto priemonėmis. Šiuo atveju pakanka atlikti bandymą su viena atitinkamo tipo reikalavimus atitinkančia transporto priemone bandomąja transporto priemone iš esmės pasirinkus tą, kurios parengtos eksploatuoti masė yra mažiausia.

[1] Kaip apibrėžta Direktyvos 70/156/EEB I priedo 0.4 punkte (OL L 42, 1970 2 23).

[2] Jeigu $\frac{X}{2}$ neatitinka sveiko skaičiaus, turi būti naudojamas arčiausias sveikas perdavimo skaičius.

Jeigu didžiausias garso lygis buvo nustatytas tarp $\frac{X}{2}$ ir X perdavimo skaičių, laikoma, kad pasirinkta transporto priemonė atitinka tipo reikalavimus.

Jeigu didžiausias garso lygis buvo nustatytas ne tarp $\frac{X}{2}$ ir X perdavimo skaičių, bandymai turi būti išplėsti, kad būtų apimtas visas bendro perdavimo skaičių intervalas, į kurį turi būti atsižvelgta bandant šio tipo transporto priemones.

5.2.2.4.3.3.2. Selektoriaus svirtį turinti automatinė pavarų dėžė.

Jeigu transporto priemonėje sumontuota selektoriaus svirtis, kurią galima perjungti į X priekinių padėčių, atliekant bandymą selektoriaus svirtis turi būti perjungta į X padėtį; automatinis žemesniosios pavaros pakopos įjungimo įtaisas (pvz., „kick-down“) turi būti išjungtas. Jeigu žemesnioji pavaros pakopa įjungiama automatiškai transporto priemonei kirtus AA′ liniją, bandymas turi būti pakartotas selektoriaus svirtį, jeigu būtina, perjungus į aukštesnę iš dviejų X–1 ir X–2 padėčių, kad bandymą būtų galima atlikti be automatinio pavaros žemesnės pakopos įjungimo (automatinis žemesniosios pavaros pakopos įjungimo įtaisas tebėra išjungtas).

Jeigu transporto priemonėje sumontuota rankomis valdoma papildomoji pavarų dėžė arba kelių perdavimo skaičių varančioji ašis, turi būti naudojama padėtis, kuri atitinka įprastą važiavimą miesto sąlygomis. Nenaudojamos specialios selektoriaus padėtys, kurios įjungiamos manevruojant mažu greičiu arba stabdant.

5.2.2.5. Rezultatų aiškinimas

5.2.2.5.1. Siekiant, kad būtų atsižvelgta į matuoklių netikslumus, kiekvieno matavimo rezultatai nustatomi iš skaitiklio rodmens atimant 1 dB(A).

5.2.2.5.2. Matavimo rezultatai laikomi galiojančiais, jeigu toje pačioje transporto priemonės pusėje paeiliui atliktų dviejų matavimų rezultatai skiriasi ne daugiau nei 2 dB(A).

5.2.2.5.3. Bandymo rezultatas – didžiausias išmatuotas garso lygis. Jeigu gautas rezultatas viršija išbandytos kategorijos transporto priemonei nustatytą didžiausią leistiną garso lygį 1 dB(A), matuojama dar du kartus. Trijų iš keturių matavimų rezultatai turi atitikti nustatytas ribas.

5.2.3. *Stovinčios transporto priemonės garso lygis*

5.2.3.1. Garso lygis prie transporto priemonės

Siekiant, kad eksploatuojamas transporto priemones vėliau būti galima lengviau tikrinti, garso lygis pagal toliau pateiktus reikalavimus turi būti matuojamas prie dujų išmetimo sistemos išleidimo angos ir matavimo duomenys įrašomi į bandymo ataskaitą, kuri parengiama, jog būtų galima išduoti III priede nurodytą liudijimą.

5.2.3.2. Matuokliai

5.2.3.2.1. Garso lygio matavimai

Turi būti matuojama 5.2.2.2.1 punkte aprašytu tiksliuoju triukšmamačiu.

5.2.3.2.2. Variklio sūkių dažnio matavimas

Variklio sūkių dažnis matuojamas 3 % arba dar tikslesniu tachometru. Tachometras neturi būti sumontuotas transporto priemonėje.

5.2.3.3. Matavimo sąlygos

5.2.3.3.1. Bandymo vieta (2 paveikslas)

Bandymo vieta gali būti kiekviena vieta, kuriai neturi įtakos dideli akustiniai trikdžiai. Šiam tikslui ypač tinka betono, asfalto arba koks nors kitas labai gerai garsą atspindintis plokščias paviršius; bandymo negalima atlikti vietose, kuriose yra suplaktos žemės paviršiai. Bandymo vieta privalo būti stačiakampis, kurio kraštinės nuo transporto priemonės šonų yra bent per 3 m. Jame neturi būti jokių didesnių kliūčių, pvz., kitų asmenų, išskyrus stebėtoją ir vairuotoją. Transporto priemonė pirmiau minėtame stačiakampyje turi būti pastatyta taip, kad mikrofonas nuo kiekvieno kelkraščio būtų bent per 1 m.

5.2.3.3.2. Meteorologinės sąlygos

Neturi būti matuojama prastomis oro sąlygomis. Turi būti užtikrinta, kad rezultatams įtakos neturėtų vėjo šuorai.

5.2.3.3.3. Aplinkos triukšmas

Matuokliais užregistruoti aplinkos ir vėjo triukšmo rodmenys turi būti bent 10 dB(A) mažesni už matuotiną garso lygį. Prie mikrofono galima primontuoti tinkamą stiklą, jeigu atsižvelgiama į stiklo turėsimą įtaką mikrofono jautriui.

5.2.3.3.4. Transporto priemonės parengtis

Prieš pradedant matuoti transporto priemonės variklis turi būti įšildytas iki įprastos variklio veikimo temperatūros. Jeigu transporto priemonėje sumontuotas (-i) automatinį įjungimo mechanizmą turintis (-ys) ventiliatorius (-iai), ši sistema neturi trikdyti atliekamų garso lygio matavimų.

Matuojant pavarų perjungimo svirtis turi būti perjungta į neutraliąją padėtį.

5.2.3.4. Matavimo metodas

5.2.3.4.1. Matavimų pobūdis ir kiekis

„A“ sverties decibelais (dB(A)) išreikštas didžiausias garso lygis turi būti matuojamas per 5.2.3.4.3 punkte nurodytą veikimo trukmę.

Kiekviename matavimo taške matuojama bent tris kartus.

5.2.3.4.2. Mikrofono padėtis (2 paveikslas)

Mikrofonas turi būti pastatytas išmetamųjų dujų išleidimo angos aukštyje arba 0,2 m virš bandymo kelio paviršiaus. Mikrofono diafragma nuo išmetamųjų dujų išleidimo angos turi būti 0,5 m atstumu. Mikrofono didžiausio jautrio ašis turi būti lygiagreti bandymo kelio paviršiui ir su vertikalia plokštuma, kurioje yra iš variklio išmetamų dujų kryptis, sudaryti 45° ± 10° kampą.

Mikrofonas turi būti pastatytas prie to šios vertikalios plokštumos krašto, kuriame atstumas tarp mikrofono ir transporto priemonės kontūro būtų kiek galima didesnis.

Jeigu dujų išmetimo sistema turi kelias dujų išleidimo angas, kurių centrai vienas nuo kito nutolę ne daugiau nei 0,3 m ir kurios sujungtos su tuo pačiu duslintuvu, mikrofonas turi būti pastatytas prie arčiausiai transporto priemonės kontūro arba aukščiausiai virš kelio paviršiaus esančios išleidimo angos. Visais kitais atvejais prie kiekvienos išleidimo angos turi būti atliktas atskiras matavimas ir didžiausia užregistruota vertė laikoma bandymo verte.

Jei tai yra vertikalią išmetamųjų dujų išleidimo angą turinčios transporto priemonės (pvz., krovininės transporto priemonės), į viršų atsuktas mikrofonas turi būti pastatytas vienodame lygyje su išleidimo anga, kad jo ašis būtų vertikali. Mikrofonas turi būti pastatytas 0,5 m atstumu nuo arčiausiai išmetamųjų dujų išleidimo angos esančio transporto priemonės krašto.

Jeigu transporto priemonės tokia konstrukcija, kad dėl jos sudėtinių dalių (pvz., atsarginio rato, degalų bako, akumuliatorių baterijos skyriaus) 2 paveiksle parodytose vietose padėti mikrofono negalima, matuojant turi būti nubraižytas brėžinys, kuriame aiškiai pažymėta mikrofono padėtis. Kiek galima mikrofonas nuo artimiausios kliūties turi būti nutolęs 0,5 m, o didžiausio jo jautrio ašis į išmetamųjų dujų išleidimo angą turi būti atsukta iš tokios vietos, kurioje jį mažiausiai užstoja pirmiau minėtos kliūtys.

5.2.3.4.3. Variklio veikimo sąlygos

Variklio sūkių dažnis turi būti tolygus, t. y. ¾ S greičio, kuriuo besisukdamas variklis veikia didžiausia vardine galia.

Kai variklis ima suktis tolygiu sūkių dažniu, droselinės sklendės valdymo įtaisas turi būti staigiai perjungtas į tuščiosios eigos padėtį. Garso lygis turi būti matuojamas visą veikimo trukmę, sudarytą iš trumpos tolygaus variklio sūkių dažnio išlaikymo ir viso lėtinimo laikotarpio, o didžiausias triukšmamačio rodmuo laikomas bandymo rezultatu.

5.2.3.5. Rezultatai (bandymo ataskaita)

5.2.3.5.1. Bandymo ataskaitoje, kuri rengiama tam, kad būtų išduotas III priede nurodytas liudijimas, pateikiami visi atitinkami duomenys, ypač naudoti stovinčios transporto priemonės garsui matuoti.

5.2.3.5.2. Iki artimiausio decibelo suapvalinti rodmenys nurašomi iš matuoklio.

Atsižvelgiama tik į tų trijų paeiliui atliktų matavimų vertes, kurios atitinkamai skiriasi ne daugiau kaip 2 dB(A).

5.2.3.5.3. Didžiausia iš šių trijų verčių laikoma bandymo rezultatu.

5.3. **Pluoštinių medžiagų turinčios dujų išmetimo sistemos**

5.3.1. Duslintuvų konstrukcijoje negalima naudoti pluoštinių medžiagų, jeigu juos projektuojant arba gaminant nebuvo imtasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad kelyje būtų užtikrintas 5.2.2.1 punkte nustatytas ribas atitinkantis slopintuvo veiksmingumas. Toks duslintuvas laikomas tinkamu naudoti kelyje, jeigu išmetamosios dujos nesiliečia su pluoštinėmis medžiagomis arba jeigu pagal 5.2.2 ir 5.2.3 punktų reikalavimus išbandytas prototipinės transporto priemonės duslintuvas buvo parengtas įprastai būklei naudoti keliuose pirmiau nei buvo išmatuoti garso lygiai. Tai galima įvykdyti atliekant vieną iš 5.3.1.1, 5.3.1.2 ir 5.3.1.3 punktuose toliau aprašytų trijų bandymų arba iš duslintuvo išėmus pluoštines medžiagas.

5.3.1.1. Ilgalaikis transporto priemonės eksploatavimas (rida 10 000 km)

5.3.1.1.1. Maždaug pusė šio atstumo nuvažiuojama miestų gatvėmis, o kita pusė – dideliu greičiu ilgus atstumus; ilgalaikį transporto priemonės eksploatavimą galima pakeisti atitinkamomis kelio bandymo programomis.

5.3.1.1.2. Keletą kartų pagrečiui turi būti taikomi du greičio režimai.

5.3.1.1.3. Siekiant, kad būtų galima įvertinti aušimo ir galinčio vykti kondensacijos proceso padarinius, į visą bandymo programą turi būti įtraukta ne mažiau nei 10 bent trijų valandų trukmės pertraukų.

5.3.1.2. Kondicionavimas bandymų stendu

5.3.1.2.1. Naudojant įprastas sudėtines dalis ir vykdant transporto priemonės gamintojo nurodymus duslintuvas turi būti pritvirtintas prie variklio, kuris sujungiamas su dinamometru.

5.3.1.2.2. Bandymas turi būti atliekamas šešių valandų trukmės laiko tarpais, kuriuos, siekiant, kad būtų atsižvelgta į aušimo ir galinčios vykti kondensacijos proceso padarinius, vieną nuo kito turėtų skirti bent 12 valandų pertraukos.

5.3.1.2.3. Šešias valandas paeiliui variklis veikia pagal šiuos reikalavimus:

1) penkias minutes tuščios eigos sukimosi dažniu;

2) valandą ¼ apkrovos dalimi, varikliui sukantis ¾ variklio didžiausio vardinio sūkių dažnio;

3) valandą ½ apkrovos dalimi, varikliui sukantis ¾ variklio didžiausio vardinio sūkių dažnio;

4) 10 minučių visa apkrova, varikliui sukantis ¾ variklio didžiausio vardinio sūkių dažnio;

5) 15 minučių ½ apkrovos,varikliui sukantis didžiausiu vardiniu sūkių dažniu;

6) 30 minučių ¼ apkrovos,varikliui sukantis didžiausiu vardiniu sūkių dažniu.

Visa tų šešių laiko atkarpų trukmė: trys valandos.

Kiekvienas laikotarpis turi būti sudarytas iš šešių pirmiau minėtų atkarpų, kurios jungiamos į du rinkinius.

5.3.1.2.4. Atliekant bandymą duslintuvas neturi būti aušinamas priverstiniu sumodeliuotu oro srautu, imituojančiu apie transporto priemonę atsirandantį oro srautą. Siekiant, kad prie duslintuvo įleidimo angos nebūtų viršyta užregistruota temperatūra, gamintojo prašymu duslintuvą vis dėlto galima aušinti, kai transporto priemonė važiuoja didžiausiu greičiu.

5.3.1.3. Kondicionavimas slėgio pokyčiais

5.3.1.3.1. Dujų išmetimo sistema arba sudėtinės jos dalys turi būti sumontuotos 2.3 punkte nurodytoje transporto priemonėje ar 2.4 punkte nurodytame variklyje. Pirmuoju atveju transporto priemonė turi būti pastatyta ant būgninio dinamometro. Antruoju atveju variklis turi būti sujungtas su dinamometru.

Bandymo aparatūra, kurios detalioji schema pateikta 3 paveiksle, turi būti sujungta su dujų išmetimo sistemos išleidimo anga. Leidžiama naudoti bet kokią kitą lygiaverčius rezultatus užtikrinančią aparatūrą.

5.3.1.3.2. Bandymo aparatūra turi būti sureguliuota taip, kad išmetamųjų dujų srautą būtų galima paeiliui nutraukti ir vėl iš naujo atkurti trumpos suveikimo trukmės 2 500 ciklų vožtuvu.

5.3.1.3.3. Vožtuvas turi atsidaryti, jeigu išmetamųjų dujų priešslėgio vertė nuo įleidimo jungės žiedo pasroviui bent 100 mm yra 0,35–0,40 baro. Vožtuvas turi užsidaryti, jeigu pirmiau minėtas slėgis nuo nuolatinės vertės, nusistovinčios atidarius vožtuvą, skiriasi daugiau nei 10 %.

5.3.1.3.4. Vėlinimo relė nustatoma tokiai dujų išmetimo trukmei, kuri apskaičiuojama pagal pirmiau minėto 5.3.1.3.3 punkto nuostatas.

5.3.1.3.5. Variklio sūkių dažnis turi būti 75 % sūkių dažnio S, kuriuo sukdamasis variklis veikia didžiausia galia.

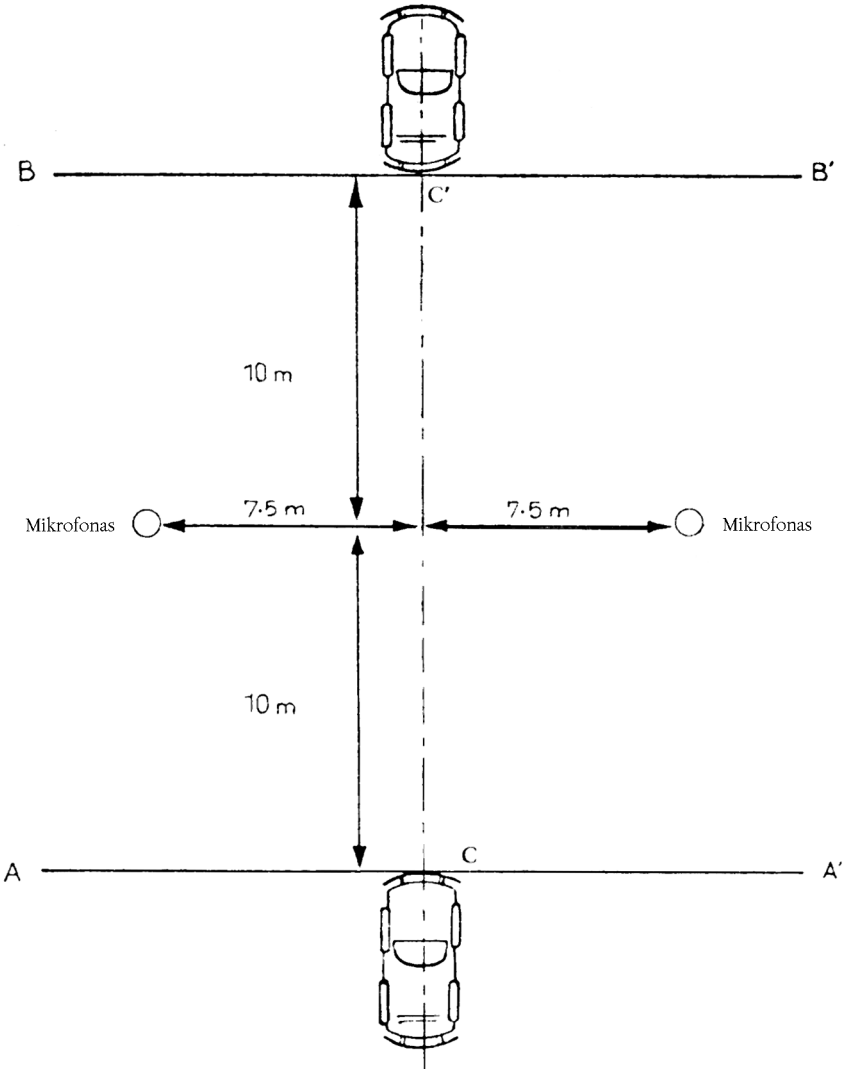
5.3.1.3.6. Dinamometru užregistruota jėga, jeigu karbiuratoriaus sklendė visiškai atidaryta, turi būti 50 % variklio galios, išmatuotos varikliui sukantis 75 % S sūkių dažnio.

5.3.1.3.7. Atliekant bandymą visos išleidžiamosios angos turi būti uždarytos.

5.3.1.3.8. Visas bandymas turi būti užbaigtas per 48 valandas.

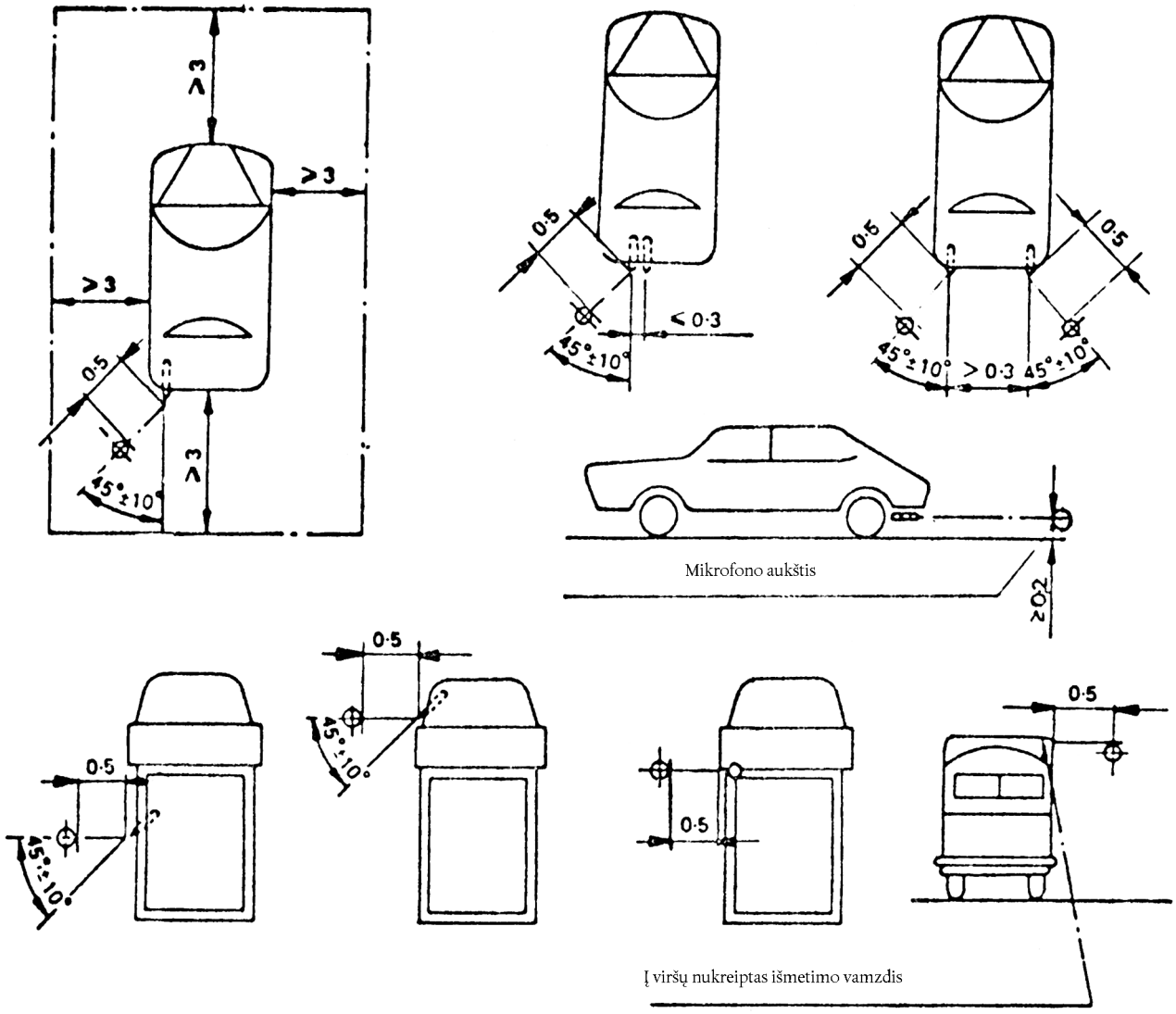
Jeigu reikia, po kiekvienos valandos galima daryti pertraukas įrangai ataušti.

5.3.2. Jeigu turi būti taikomos Direktyvos 70/156/EEB 8 straipsnio 3 dalies nuostatos dėl EEB tipo patvirtinimo, turi būti naudojamas 5.3.1.2 punkte pirmiau nurodytas bandymo metodas.

1 paveikslas

Mikrofono padėtys matuojant važiuojančios transporto priemonės skleidžiamą

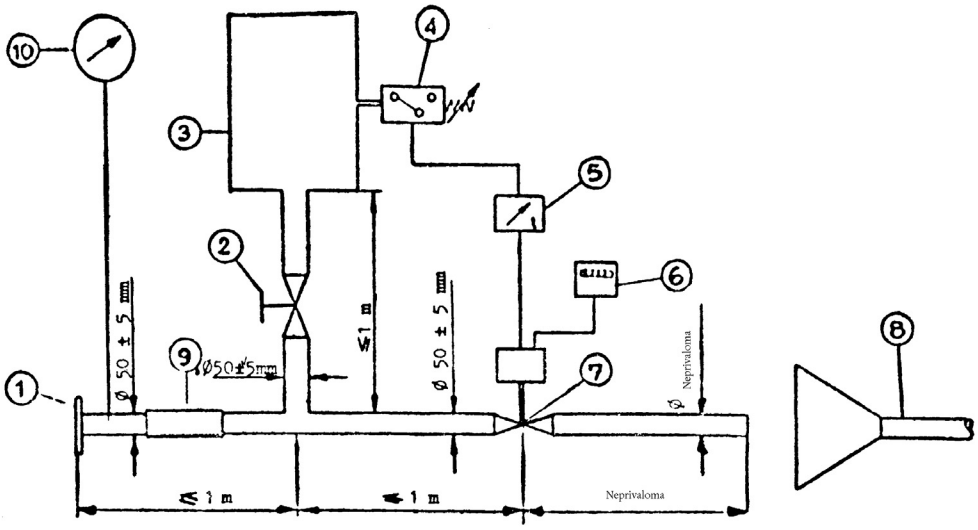

2 paveikslas

Bandymo vieta ir mikrofono padėtys matuojant stovinčios transporto priemonės skleidžiamą triukšmą

Visi atstumai nurodyti metrais

3 paveikslas

Kondicionavimo slėgio pokyčiais įrenginys

1. Įleidimo angos jungė arb a mova sujungti su galine bandomosios dujų išmetimo sistemos dalimi.
2. Ranka valdomas reguliavimo vožtuvas.
3. 35-40 litrų talpos kompensacinė talpykla.
4. Slėgio relė (veikimo intervalas 0,05-2,5 baro).
5. Vėlinimo relė.
6. Impulsų skaitiklis.
7. Trumpos suveikimo trukmės (toks pat kaip ir variklinio stabdžio) 60 mm skersmens 120 N galios pneumatiniu cilindru, kuri užtikrinama esant 4 barams, valdomas vožtuvas. Šio vožtuvo suveikimo trukmė atsidarant ir užsidarant neturi būti didesne kaip 0,5 sekundės.
8. Ismetamųjų dujų išleidimas.
9. Lanks tusis vamzdis.
10. Manometras.

II PRIEDAS

DUJŲ IŠMETIMO SISTEMŲ KAIP ATSKIRŲJŲ TECHNINIŲ MAZGŲ EEB TIPO PATVIRTINIMAS (KEIČIAMOSIOS DUJŲ IŠMETIMO SISTEMOS)

0. TAIKYMO SRITIS

Šis priedas taikomas patvirtinant Direktyvos 70/156/EEB 9a straipsnyje atskirais techniniais mazgais apibrėžtų dujų išmetimo sistemų arba jų sudėtinių dalių, kurios kaip atsarginės dalys turi būti sumontuotos viename arba kelete nustatytų M_1 ir N_1 kategorijos transporto priemonės tipų, tipą.

1. SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAI

1.1. „Keičiamoji dujų išmetimo sistema arba sudėtinė jos dalis“ – tai I priedo 1.2.1 punkte apibrėžtos dujų išmetimo sistemos bet kokia dalis, pagal I priedo nuostatas skirta transporto priemonėje pakeisti dalį, kuriai suteiktas EEB tipo patvirtinimas.

2. PARAIŠKA PATVIRTINTI EEB TIPĄ

2.1. Paraišką patvirtinti keičiamosios dujų išmetimo sistemos arba jos sudėtinės dalies kaip atskirojo techninio mazgo tipą turi įteikti nurodyto transporto priemonės atskirojo techninio mazgo gamintojas arba įgaliotieji jų atstovai.

2.2. Su paraiška patvirtinti kiekvienos keičiamosios dujų išmetimo sistemos arba jos sudėtinės dalies EEB tipą turi būti įteikta po tris toliau išvardytų dokumentų kopijas ir nurodyta ši informacija:

2.2.1. — transporto priemonės, kurioje turi būti sumontuota sistema arba jos sudėtinės dalys, tipo (-ų) aprašymas remiantis I priedo 1.1 punkte nurodytomis charakteristikomis. Turi būti nurodyti variklio ir transporto priemonės tipo numeriai ir (arba) simboliai;

2.2.2. — keičiamosios dujų išmetimo sistemos aprašymas, kuriame nurodyta minėtos sistemos kiekvienos sudėtinės dalies atitinkama padėtis bei montavimo nurodymai;

2.2.3. — išsamus kiekvienos sudėtinės dalies brėžinys, kad būtų galima lengvai nustatyti jų padėtį ir jas identifikuoti bei nurodomos naudotos medžiagos.

Šiuose brėžiniuose turi būti nurodyta vieta, kurioje privaloma pritvirtinti EEB tipo patvirtinimo ženklą.

2.3. Atitinkamai techninei tarnybai paprašius, pareiškėjas turi pristatyti:

2.3.1. — sistemos, dėl kurios įteikta paraiška patvirtinti EEB tipą, du pavyzdžius;

2.3.2. — to tipo dujų išmetimo sistemą, kuri buvo sumontuota transporto priemonėje jai suteikiant EEB tipo patvirtinimą,

2.3.3. — transporto priemonę, atitinkančią tipą, kuriam turi būti sumontuota sistema, ir ši transporto priemonė:

— turi būti tokios būklės, kad atsižvelgiant į jai važiuojant skleidžiamo triukšmo lygį, atitiktų I priedo 5.2.2.1 punkte nustatytas ribas ir kad atliekant tipo patvirtinimo bandymus nustatytų verčių neviršytų daugiau nei 3 dB(A), ir

— stovinčios transporto priemonės skleidžiamo triukšmo lygis atitiktų suteikiant tipo patvirtinimą nustatytą vertę;

2.3.4. — atskirą atitinkantį pirmiau aprašyto tipo transporto priemonės variklį.

3. ŽENKLINIMAS

3.1. Keičiamosios dujų išmetimo sistemos arba jų sudėtinės dalys, išskyrus metalines tvirtinamąsias detales, turi būti su:

3.1.1. — keičiamųjų dujų išmetimo sistemų ir jų sudėtinių dalių gamintojo prekės ženklu arba firmos pavadinimu;

3.1.2. — gamintojo parengtu prekės aprašymu;

3.1.3. — EEB tipo patvirtinimo numeriu, prieš kurį nurodoma (-os) EEB tipo patvirtinimą suteikusios šalies skiriamoji (-osios) raidė (-ės) ([1]).

3.2. Tie ženklai turi būti aiškiai įskaitomi ir nenutrinami.

4. EEB TIPO PATVIRTINIMAS

4.1. Jeigu 2.1 punkte nustatyta paraiška yra patenkinama, kompetentinga institucija parengia IV priede nustatytą pavyzdį atitinkantį liudijimą. Prieš tipo patvirtinimo numerį turi būti įrašytos EEB tipo patvirtinimą suteikusios šalies skiriamoji (-osios) raidė (-ės).

5. TECHNINĖS SĄLYGOS

5.1. **Bendrosios techninės sąlygos**

5.1.1. Pakeičiamosios dujų išmetimo sistemos arba jų sudėtinės dalys turi būti suprojektuotos, pagamintos ir tinkamos sumontuoti taip, kad nepaisant jas veikti galinčios vibracijos, būtų užtikrinta, jog transporto priemonė įprastomis eksploatavimo sąlygomis atitiktų šios direktyvos nuostatas.

5.1.2. Dujų išmetimo sistema arba jos sudėtinės dalys turi būti suprojektuotos, pagamintos ir tinkamos sumontuoti taip, kad atsižvelgiant į transporto priemonės eksploatavimo sąlygas būtų užtikrintas pakankamas atsparumas galinčiai ją (jas) veikti korozijai.

5.2. **Su garso lygiais susijusios techninės sąlygos**

5.2.1. Keičiamosios dujų išmetimo sistemos arba jos sudėtinių dalių skleidžiamas triukšmas turi būti tikrinamas I priedo 5.2.2.4 ir 5.2.3.4 punktuose aprašytais būdais.

Jeigu keičiamoji dujų išmetimo sistema arba jos sudėtinės dalys sumontuojamos pirmiau minėto priedo 2.3.3 punkte nurodytoje transporto priemonėje, dviem būdais (transporto priemonei stovint ir važiuojant) nustatyti garso lygiai turi atitikti vieną iš šių sąlygų:

5.2.1.1. jie neturi būti didesni už šio tipo transporto priemonei suteikiant EEB tipo patvirtinimą nustatytas vertes;

5.2.1.2. jie neturi būti didesni už garso lygio vertes, kurie buvo išmatuoti su 2.3.3 punkte nurodyta transporto priemone, jeigu joje yra sumontuota tokio pat tipo dujų išmetimo sistema kaip ir transporto priemonei suteikiant EEB tipo patvirtinimą.

5.3. **Transporto priemonės variklio galios matavimas**

5.3.1. Keičiamoji dujų išmetimo sistema arba jos sudėtinės dalys turi užtikrinti, kad transporto priemonės darbinius parametrus būtų galima palyginti su tais jos darbiniais parametrais, kai joje buvo sumontuota pirminė dujų išmetimo sistema arba jos sudėtinės dalys.

5.3.2. Keičiamoji dujų išmetimo sistema arba, gamintojui pasirinkus, šios sistemos sudėtinės dalys turi būti palygintos su pirmine dujų išmetimo sistema arba jos sudėtinėms dalimis, kuri atnaujinta iš eilės montuojama 2.3.3 punkte nurodytoje transporto priemonėje.

([1]) B = Belgija, D = Vokietijos Federacinė Respublika, DK = Danija, F = Prancūzija, GR = Graikija, I = Italija, IRL = Airija, L = Liuksemburgas, NL = Nyderlandai, UK = Jungtinė Karalystė.

5.3.3. Patikrinimas – tai privalomas slėgio nuostolių matavimas pagal 5.3.4.1 arba 5.3.4.2 punktuose nurodytas sąlygas. Keičiamosios dujų išmetimo sistemos išmatuota vertė pirminės įrangos sistemos išmatuotos vertės esant toliau nurodytoms sąlygoms neturi viršyti daugiau nei 25 %.

5.3.4. *Bandymo metodas*

5.3.4.1. Variklio bandymo metodas

Matavimas turi būti atliekamas su 2.3.4 punkte nurodytu varikliu, kuris sujungtas su dinamometru.

Visiškai atidarius droselinę sklendę stendas turi būti sureguliuotas taip, kad būtų nustatytas variklio sūkių dažnis *S*, kuriuo sukdamasis variklis veikia didžiausia vardine galia.

Atvamzdis priešslėgiui matuoti nuo išleidimo kolektoriaus turi būti padėtas 1, 2 ir 3 paveiksluose nurodytu atstumu.

5.3.4.2. Transporto priemonės bandymo metodas

Turi būti atlikti matavimai su 2.3.3 punkte nurodyta transporto priemone.

Bandymas turi būti atliktas:

— arba kelyje, arba

— su būgniniu dinamometru.

Visiškai atidarius droselinę karbiuratoriaus sklendę variklio apkrova turi būti tokia, kad jo sūkių dažnis *S* atitiktų didžiausią vardinę variklio galią.

Atvamzdis priešslėgiui matuoti nuo išleidimo kolektoriaus turi būti padėtas 1, 2 ir 3 paveiksluose nurodytu atstumu.

5.4. **Pluoštinių medžiagų turinčių dujų išmetimo sistemų su arba jų sudėtinių dalių papildomos nuostatos**

Gaminant keičiamąsias dujų išmetimo sistemas arba jų sudėtines dalis neturi būti naudojamos pluoštinės medžiagos, jeigu projektuojant ir gaminant nebuvo imtasi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad jų veiksmingumas atitiktų I priedo 5.2.2.1 punkte nustatytas ribas.

Ta triukšmo slopinimo sistema laikoma tinkama naudoti transporto priemonėse, jeigu išmetamosios dujos nesiliečia su pluoštinėmis medžiagomis arba jeigu pašalinus pluoštines medžiagas ir dujų išmetimo sistemą I priedo 5.2.2 ir 5.2.3 punktuose aprašytais metodais bandant su transporto priemone, garso lygiai atitinka pirmiau 5.2.1 punkte nustatytus reikalavimus.

Jeigu šios sąlygos nesilaikoma, visa dujų išmetimo sistema turi būti kondicionuojama. Šis procesas atliekamas vienu iš I priedo 5.3.1.1, 5.3.1.2 ir 5.3.1.3 punktuose aprašytų metodų.

Užbaigus kondicionuoti garso lygis turi būti nustatytas pagal pirmiau nurodytą 5.2.1 punktą.

Jeigu taikoma 5.2.1.2 punkte aprašyta procedūra, paraiškos patvirtinti EBB tipą pateikėjas gali prašyti, kad pirminė dujų išmetimo įrangos sistema būtų kondicionuota arba pristatyti ištuštintą dujų išmetimo sistemą.

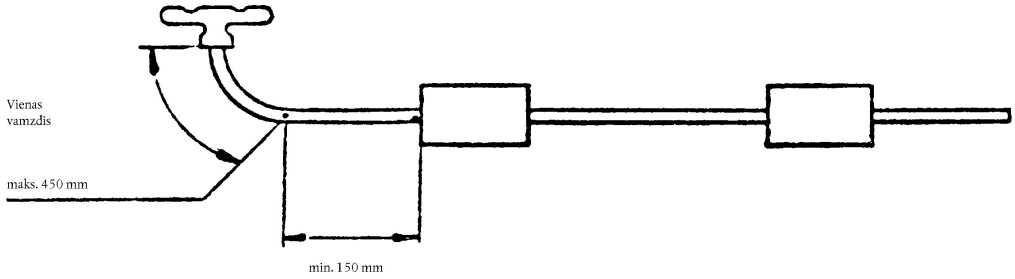
6. PRODUKCIJOS ATITIKTIS

6.1. Kiekviena EEB tipo patvirtinimo numerį pagal šią direktyvą turinti pakeičiamoji dujų išmetimo sistema arba jos sudėtinė dalis turi atitikti patvirtintą dujų išmetimo sistemos tipą ir pirmiau nurodytus 5 skirsnio reikalavimus.

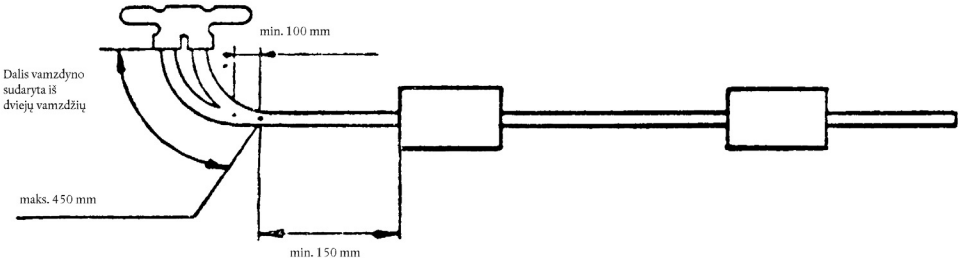
6.2. Siekiant, kad atitiktis būtų patikrinta pagal pirmiau nustatytus 6.1 punkto reikalavimus, EEB tipo patvirtinimo numerį turinti dujų išmetimo sistema arba jos sudėtinė dalis turi būti paimta iš serijinės gamybos gaminių. Laikoma, kad produkcija atitinka šios direktyvos reikalavimus, jeigu pagal 5.2 punktą išmatuoti garso lygiai su šio tipo dujų išmetimo sistema arba jos sudėtine dalimi atliekant EEB tipo patvirtinimo bandymus išmatuotą lygį viršija ne daugiau nei 1 dB(A).

Priešslėgis – matavimo taškai

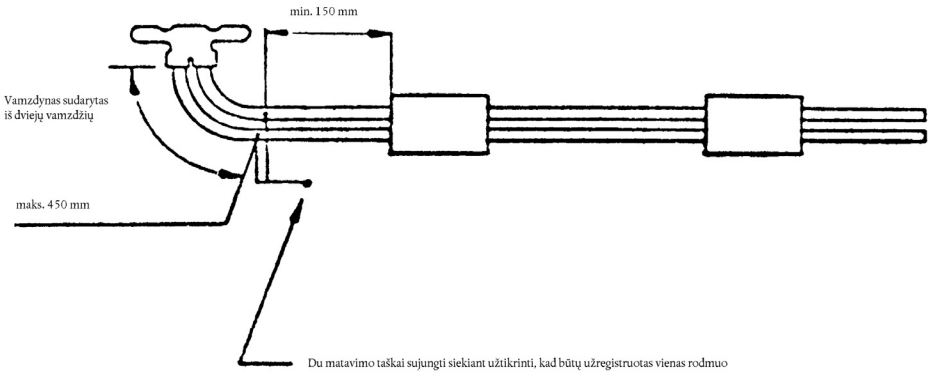
1 paveikslas

2 paveikslas ([1])

3 paveikslas

([1]) Jeigu tokiu būdu išmatuoti negalima, žr. 3 paveikslą.

III PRIEDAS

PAVYZDYS

Maksimalus dydis: A4 (210 × 297 mm)

Administracijos pavadinimas

TRANSPORTO PRIEMONĖS EEB TIPO PATVIRTINIMO ATSIŽVELGIANT Į GARSO LYGĮ LIUDIJIMO PRIEDAS

(1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvos 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo 4 straipsnio 2 dalis ir 10 straipsnis)

Atsižvelgiant į pagal Direktyvą 81/334/EEB padarytas pataisas

EEB tipo patvirtinimo Nr. .....

1. Transporto priemonės prekės ženklas arba firmos pavadinimas: .....

2. Transporto priemonės tipas: .....

2.1. Jeigu reikia, transporto priemonių, kurioms taikomi I priedo 5.2.2.4.3.3.1.2 punkto reikalavimai, sąrašas: .....

3. Gamintojo pavadinimas ir adresas: .....

.....

4. Jeigu taikoma, gamintojo įgaliotojo atstovo pavadinimas ir adresas: .....

.....

5. Variklis:

5.1. Gamintojas: .....

5.2. Tipas: .....

5.3. Modelis: .....

5.4. Didžiausia vardinė galia [1]..... kW kai variklio sūkių dažnis ..... sūk./min.

6. Pavarų dėžė: neautomatinė/automatinė [2]

6.1. Pavarų skaičius: .....

7. Įranga: .....

7.1. Išmetamųjų dujų triukšmo slopintuvas:

7.1.1. Gamintojas arba įgaliotasis atstovas (jeigu yra):

7.1.2. Modelis: .....

7.1.3. Tipas: ..... pagal brėžinį Nr.: .....

7.2. Įleidimo triukšmo slopintuvas: .....

7.2.1. Gamintojas arba įgaliotasis atstovas (jeigu yra): .....

7.2.2. Modelis: .....

7.2.3. Tipas: ..... pagal brėžinį Nr.: .....

7.3. Padangos dydis: .....

[1] Nustatyta pagal Direktyvą 80/1269/EEB (OL L 375, 1980 12 31, p. 46).
[2] Nereikalingą išbraukti.

8. Matavimai

8.1. Važiuojančios transporto priemonės skleidžiamo garso lygis:

	Matavimų rezultatai		Pavarų perjungimo svirties padėtis
	Kairėje pusėje dB(A) (3)	Dešinėje pusėje dB(A) (3)	
Pirmas matavimas			
Antras matavimas			
Trečias matavimas			
Ketvirtas matavimas			
Bandymo rezultatas:		dB(A)/E (4)	

8.2. Stovinčios transporto priemonės garso lygis

	dB(A)	Variklio sūkių dažnis
Pirmas matavimas		
Antras matavimas		
Trečias matavimas		
Bandymo rezultatas:		dB(A)/E (4)

9. Transporto priemonės pristatymo patvirtinti tipą data: .....

10. Už tipo patvirtinimo bandymus atsakinga techninė tarnyba: .....

.....

11. Techninės tarnybos ataskaitos pateikimo data: .....

12. Techninės tarnybos pateiktų ataskaitų kiekis: .....

13. Tipo patvirtinimas atsižvelgiant į garso lygį suteiktas/nesuteiktas (1) (2)

14. Vieta: .....

15. Data: .....

16. Parašas: .....

17. Prie šio priedo pridedami pirmiau minėtą tipo patvirtinimo numerį turintys toliau nurodyti dokumentai (užpildoma, jeigu reikia): .....

18. Pastabos: .....

.....

(1) Nuspręsta pagal Direktyvą 81/334/EEB (OL L 131, 1981 gegužės 18 d.).
(2) Nereikalingą išbraukti.
(3) Matavimo vertės nurodytos atėmus 1 dB(A) pagal I priedo 5.2.2.5.1 punktą.
(4) „E“ žymi, kad atitinkami matavimai atlikti pagal šios direktyvos nuostatas.

IV PRIEDAS

PAVYZDYS

Maksimalus dydis: A4 (210 × 297 mm)

Administracijos pavadinimas

ATSKIROJO TECHNINIO MAZGO EEB TIPO PATVIRTINIMO LIUDIJIMAS

(1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvos 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo 9a straipsnis)

Atskirasis techninis mazgas: keičiamoji dujų išmetimo sistema

Atskirojo techninio mazgo EEB tipo patvirtinimo Nr. ([1]): .....

1. Prekės ženklas arba firmos pavadinimas: .....
2. Tipas: .....
3. Gamintojo pavadinimas ir adresas: .....
   .....
4. Jeigu reikia, gamintojo įgaliotojo atstovo pavadinimas ir adresas: .....
   .....
5. Atskirojo techninio mazgo sudėtis: .....
   .....
6. Motorinės transporto priemonės tipo (-ų), kuriame (-iuose) slopintuvas turi būti sumontuotas, prekės (-ių) ženklas (-ai) arba firmos (-ų) pavadinimas (-ai) ([2]): .....
   .....
7. Transporto priemonės tipas (-ai), pradedant nuo serijos numerio: .....
   iki serijos numerio: .....
8. Variklis:

8.1. Tipas (priverstinis uždegimas, dyzelis): .....

8.2. Ciklų skaičius: du taktai, keturi taktai: .....

8.3. Bendras darbinis cilindrų tūris: .....

8.4. Didžiausia vardinė variklio galia ([3]): ..... kW, kai variklio sūkių dažnis ..... sūk./min
   .....

9. Perdavimo skaičių kiekis: .....
10. Naudojami perdavimo skaičiai: .....
11. Varančiųjų ašių perdavimo skaičius (-iai): .....
12. Garso lygio vertės:
    — važiuojančios transporto priemonės: ..... dB(A), greitis prieš greitėjimą buvo tolygus ..... km/h;
    — stovinčios transporto priemonės: ..... dB(A), variklio sūkių dažnis ..... sūk./min.

([1]) Nurodoma (-os) EEB tipo patvirtinimą suteikusios šalies skiriamoji (-osios) raidė (-ės): B = Belgija, D = Vokietijos Federacinė Respublika, DK = Danija, F = Prancūzija, GR = Graikija, I = Italija, IRL = Airija, L = Liuksemburgas, NL = Nyderlandai, UK = Jungtinė Karalystė.
([2]) Kai nurodoma keletas tipų, kiekvieno tipo turi būti pateikti 7–14 punktų duomenys.
([3]) Nustatyta pagal Direktyvą 80/1269/EEB (OL L 375, 1980 12 31, p. 46).

13. Priešslėgio pokytis: .....

14. Kokie nors su eksploatavimo ir montavimo reikalavimais susiję apribojimai: .....

.....

15. Pavyzdžio, kad jam būtų išduotas atskirojo techninio mazgo EEB tipo patvirtinimo liudijimas, pateikimo data: ...

.....

16. Techninė tarnyba: .....

17. Tos techninės tarnybos bandymo ataskaitos pateikimo data: .....

18. Tos techninės tarnybos išduotų bandymo ataskaitų kiekis: .....

19. Atskirojo techninio mazgo EEB tipo patvirtinimas suteiktas/nesuteiktas [1]: .....

20. Vieta: .....

21. Data: .....

22. Parašas: .....

23. Prie šio priedo pridedami pirmiau minėtą tipo patvirtinimo numerį turintys toliau nurodyti dokumentai (užpildoma, jeigu reikia): .....

24. Pastabos: .....

.....

[1] Nereikalingą išbraukti.